

Βρετανία

Η δικτατορία των σνομπ

Η αριστοκρατική ελίτ, ο «λαουτζίκος» και η μάχη των τάξεων που δείχνει να ξαναρχίζει στη βρετανική κοινωνία

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ενα από τα πρώτα πράγματα που έκανε ο Τόνι Μπλερ όταν εξελέγη πρωθυπουργός το 1997 ήταν να ανακηρύξει το τέλος της πάλης των τάξεων. Σχεδόν δύο δεκαετίες μετά η μάχη δείχνει να έχει ξαναρχίσει – αν τελείωσε ποτέ. Ενας

Συντηρητικός υπουργός βρέθηκε στο στόχαστρο της κριτικής επειδή αποκάλυψε έναν αστυνομικό

«γαμ...ένη πλέμπα». Ενας άλλος υποχρεώθηκε να ζητήσει συγγνώμη από έναν οδηγό ταξί επειδή του είπε «δεν ξέρεις ποιος είμαι εγώ». Μια τρίτη έβαλε στοίχημα με την παρέα της ότι σε ομιλία της στη Βουλή θα χρησιμοποιούσε καμιά δεκαριά φορές και με αγοραίο τρόπο τη λέ-

ξη «πέος». Δεν είναι, όμως, μόνο το κόμμα της αριστοκρατίας στο οποίο καταγράφονται τέτοιες συμπεριφορές. Μία βουλευτής των Εργατικών υποχρεώθηκε σε παραίτηση επειδή συνελήφθη να ειρωνεύεται τον «λαουτζικό», ενώ ο ηγέτης του κόμματος Εντ Μίλιμπαντ κόντευσε να πνιγεί όταν στήθηκε στους φωτογράφους τρώγοντας ένα «Blt», το κλασικό βρετανικό σάντουιτς, για να δείξει ότι είναι κι αυτός παιδί του λαού. Πυρά συγκέντρωσε και όταν έβγαλε από την τσέπη του μόλις δύο πένες για να τις προσφέρει σε μια γυναίκα στον δρόμο που ζητούσε ελεημοσύνη.

Οι βρετανικοί «Τάιμς» συγκέντρωσαν όλα αυτά τα περιστατικά σε ένα αφιέρωμα με τον χαρακτηριστικό τίτλο: «Πώς να ξεχωρίζετε τις δύο κυρίαρχες ελίτ». Η εφημερίδα αναφέρει ότι η ιδεολογική καταγωγή, τα συνθήματα και τα προγράμματα των δύο κομμάτων διαφέρουν. Διαφορετικές είναι και οι γειτονίες όπου κατοικούν τα στελέχη τους

ή οι συνθήθειές τους. Προέρχονται, όμως, από τα ίδια σχολεία και τα ίδια πανεπιστήμια, έχουν την ίδια προφορά και μοιράζονται τον ίδιο τρόπο ζωής. Με λίγα λόγια, μοιάζουν περισσότερο απ' ό,τι φαίνεται. Σύμφωνα με τον χάρτη των «Τάιμς», οι Τόρις μένουν στο Νότινγκ Χιλ (Βορειοδυτικό Λονδίνο), οδηγούν Range Rover και έχουν σκύλο λαμπραντόρ. Οι Εργατικοί, από την πλευρά τους, ζουν στο Πρίμροουζ Χιλ (Βορειοανατολικό Λονδίνο), οδηγούν Audi και προτιμούν τους γάτους. Ωστόσο, από άποψη εκπαίδευσης, γούστου, συμπεριφοράς και συχνά εισοδήματος ανήκουν όλοι στην ανώτερη τάξη.

Ο ελιτισμός δεν είναι, ασφαλώς, καινούργιο φαινόμενο στη βρετανική κοινωνία. Σήμερα, ωστόσο, προκαλεί μεγαλύτερη αμηχανία εξαιτίας του γεγονότος ότι το λαϊκιστικό κόμμα UKIP του Νάιτζελ Φάρατζ εμφανίζεται να εκπροσωπεί τον μέσο Βρετανό, τον άνθρωπο της διπλανής πόρτας. Όταν το 1997 ανακοίνωσε το

Ο «εχθρός του λαού»

Πρωταγωνιστής του πρώτου κρούσματος πολιτικού σνομπισμού ήταν, πριν από πέντε χρόνια, ένας Εργατικός, ο Γκόρντον Μπράουν. Ο τότε πρωθυπουργός είχε μιλήσει με περιφρόνηση σε μια γυναίκα που είχε καταφερθεί εναντίον των μεταναστών. Ο Μπράουν δεν είχε αντιληφθεί ότι τα μικρόφωνα ήταν ανοικτά. Την επομένη κέρδισε τον χαρακτηρισμό του «εχθρού του λαού»

Ντέιβιντ Κάμερον και Εντ Μίλιμπαντ. Αυτά που τους ενώνουν φαίνεται ότι είναι περισσότερα από αυτά που τους χωρίζουν

Το λαϊκιστικό κόμμα του Φάρατζ εμφανίζεται να εκπροσωπεί τον μέσο Βρετανό!

Οι πρωταγωνιστές του «Downton Abbey», της σειράς που καθήλωσε εκατομμύρια τηλεθεατές σε ολόκληρο τον κόσμο. Η Βρετανική κοινωνία παραμένει από τότε ταξική. Όπως φαίνεται, όμως, αυτό είναι και ένα στοιχείο της γοητείας της

τέλος της πάλης των τάξεων, ο Τόνι Μπλερ έλεγε στην ουσία ότι η κοινωνική κινητικότητα θα διέλυε τον παλιό διαχωρισμό της βρετανικής κοινωνίας στην αριστοκρατία, στη μεσαία τάξη και στην εργατική τάξη.

Το στοίχημα ήταν ο μετασχηματισμός της κοινωνίας σε μια δημοκρατία των ευκαιριών όπου ο καθένας θα μπορούσε να κινητήσει το δικό του όνειρο. Ο στόχος έμοιαζε εφικτός. Από την κρίση του 2008 και μετά, όμως, το χάσμα μεταξύ πλούσιων και φτωχών άρχισε και πάλι να βαθαίνει. Σύμφωνα με μία άλλη μελέτη, το 7% των νέων που αποφοιτούν από τα πανάκριβα ιδιωτικά σχολεία αποτελούν στην ενήλικη ζωή τους το 45% της διευθύνουσας τάξης. «Ναι, αλλά έχουμε κάνει τις ταξικές διαφορές το πιο επιτυχημένο εξαγωγίμο προϊόν μας, όλος ο πλανήτης βλέπει το «Downton Abbey»» παρατηρούσε με σκωπτική διάθεση η αρθρογράφος Ρέιτσελ Σιλβέστερ.

Ο κανόνας που έγινε εξαίρεση

«**Η ΒΡΕΤΑΝΙΑ** είναι η πιο ταξική χώρα που υπάρχει στον κόσμο. Είναι η χώρα του σνομπισμού και των προνομίων, η οποία κυβερνάται κυρίως από γέρους και ανόητους άνδρες». Η διαπίστωση αυτή ανήκει στον Τζορτζ Οργουελ. Και όπως σημειώνει στη «Ρεπούμπλικα» ο δημοσιογράφος και συγγραφέας Τζον Λόιντ, είναι μια διαπίστωση που θα έκαναν πολλοί ακόμη και σήμερα. Σε αυτούς τους πολλούς, επισμαίνει ο Λόιντ, περιλαμβάνονται και πολλοί μη Βρετανοί, οι οποίοι βλέπουν μια χώρα με την πιο πλούσια μοναρχία της Ευρώπης, με μια Βουλή των Λόρδων, πανάκριβα ιδιωτικά σχολεία, λέσχες που δέχονται μόνο μέλη της αριστοκρατίας αλλά και πανεπιστήμια που επί αιώνες λειτουργούσαν κι αυτά σαν λέσχες.

ΑΛΑΖΟΝΕΙΑ. Είναι πράγματι μια τέτοια χώρα η Βρετανία; Και ναι και όχι. Το επεισόδιο με τον κοινοβουλευτικό αρχηγό των Τόρις Αντρίου Μίτσελ που αποκάλυψε πλέμπα τον αστυνομικό για να τον βάλει στη θέση του, δείχνει ότι η δικτατορία του σνομπισμού ζει και βασιλεύει. Το ίδιο ισχύει και για τον πρώην συνάδελφό του και ομόσταβλό του Ντέιβιντ Μέλορ, ο οποίος στόλισε έναν οδηγό ταξί με χαρακτηρισμούς που αποδεικνύουν ότι ο κοινωνικός ρατσισμός στη Βρετανία είναι παρών. Από την άλλη όμως, οι «Τάιμς», εφημερίδα άλλοτε των ανώτερων τάξεων, χαρακτήρισε τον πρώην υπουργό «έναν αλαζόνα και φαντασμένο που δεν επέδειξε κανέναν σεβασμό προς τους υπόλοιπους πολίτες».

Αυτό σημαίνει ότι ο σνομπισμός των ανώτερων τάξεων δεν είναι πια ανεκτός – τουλάχιστον στη δημόσια σφαίρα. Οι ανώτερες τάξεις, και ειδικά οι πολιτικοί που προέρχονται από τις ανώτερες τάξεις, αισθάνονται υποχρεωμένοι να προσποιούνται πως είναι μετριοφρονες και ότι ομνύουν στην ισότητα.

Στη σημερινή Βρετανία συμβαίνει και κάτι άλλο: ο σεβασμός που έδειχναν κάποτε οι κατώτερες τάξεις προς τις ανώτερες μπορεί να μην έχει εκλείψει εντελώς, αλλά τουλάχιστον δεν είναι πλέον ο κανόνας.